

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан стоматологічного факультету
проф. Костенко Є.Я.

“23” 2006 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДИТЯЧА ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Предметна спеціальність	«Дитяча стоматологія»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська, англійська

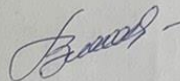
Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**ДИТЯЧА ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ**» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**, спеціальності **221 «Стоматологія»**

Розробники: завідувач кафедри дитячої стоматології, к.мед.н., доцент Мельник Володимир Семенович, к.мед.н., доцент кафедри дитячої стоматології Білищук Любов Миколаївна.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дитячої стоматології.
Протокол № 10 від "16" червня 2021 року.

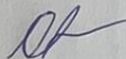
Завідувач кафедри дитячої стоматології
"16" червня 2021 року

доц. Мельник В.С.

Робоча програма схвалена на засіданні навчально-методичної комісії стоматологічного факультету. Протокол № 10 від "23" червня 2021 року.

Голова навчально-методичної комісії
стоматологічного факультету.
"23" червня 2021 року.

проф. Клітинська О.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом		
	Форма навчання	Денна	
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки	4	
Загальна кількість годин – 120	Семестр	7	8
	Лекції	6	4
Кількість модулів – 2	Практичні	34	36
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 2	Самостійна робота	20	20
	Вид підсумкового контролю	залік	іспит
	Форма підсумкового контролю	усна, письмова	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дитяча стоматологія – це складна і багатокомпонентна спеціальність, де фахівець, що діє як стоматолог, повинен мислити як педіатр. Підготовка і діяльність такого спеціаліста потребує багато сил, майстерності, часу та енергії. Кожен фахівець, що працює з дітьми, повинен знати особливості антенатального та постнатального періодів розвитку і формування твердих тканин зубів, тканин, кісток щелеп, м'яких тканин обличчя, а також характеру впливу на ці процеси стану здоров'я майбутньої матері і самої дитини, різні негативні фактори, що можуть призвести до виникнення і розвитку стоматологічних захворювань. Він також має знати особливості клінічних проявів і закономірностей перебігу патологічних процесів у щелепно-лицевій ділянці у дітей, а також методи лікування і профілактики основних стоматологічних захворювань у різні вікові періоди.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння особливостей клініки, діагностики та лікування стоматологічних захворювань у дітей різного віку;
- ознайомлення з сучасними принципами організації та управління лікувально-профілактичною стоматологічною допомогою;
- вміння організації первинної профілактики стоматологічних захворювань, диспансеризації та планової стоматологічної санації дитячого населення.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дитяча терапевтична стоматологія» як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на попередньому вивченні студентами анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології, дитячих хвороб й інтегрується з цими дисциплінами;

- б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як профілактика стоматологічних захворювань, дитяча хірургічна стоматологія, терапевтична стоматологія, ортодонція;
- в) базується на вивченні студентами пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами;
- г) інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: профілактикою стоматологічних захворювань, дитячою хірургічною стоматологією, ортодонцією і терапевтичною стоматологією;
- д) формує уявлення про професійну відповідальність за якість лікування карієсу та його ускладнень у дітей різного віку та про необхідність широкого запровадження первинної профілактики стоматологічних захворювань, зокрема карієсу зубів.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти **повинні знати:**

- характер та принципи лікування захворювань в дитячій терапевтичній стоматології;
- провідні синдроми і симптоми у дитячій терапевтичній стоматології;
- клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань у клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- морально-деонтологічні принципи медичного фахівця та принципи фахової субординації у клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- невідкладні стани в клініці дитячої терапевтичної стоматології;

студенти повинні вміти :

- аналізувати результати обстеження хворого в клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- планувати обстеження стоматологічного хворого, інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених захворюваннях та їх ускладненнях;
- проводити диференціальну діагностику в клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених захворювань у клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- ставити остаточний діагноз основних захворювань в клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- надавати необхідну невідкладну допомогу при екстрених станах в клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз в клініці дитячої терапевтичної стоматології;
- обґрунтовувати і формулювати синдромний діагноз в клініці дитячої терапевтичної стоматології.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є:

- а) лекції;
- б) практичні заняття;
- в) самостійна робота студентів (СРС);

Тематичні плани лекцій, практичних занять та СРС забезпечують реалізацію у навчальному процесі всіх тем, що входять до складу змістових модулів дисципліни “Дитяча терапевтична стоматологія”.

Теми лекційного курсу (5 тем) розкривають найважливіші проблемні питання відповідних розділів дисципліни “Дитяча терапевтична стоматологія”.

Тривалість практичних занять – 2 академічні години (90 хвилин). Практичні заняття проводяться за стрічковим принципом, проводяться в навчальних кімнатах (фантомних класах) та клінічних кабінетах кафедри.

Методика організації практичних занять з дисципліни “Дитяча терапевтична стоматологія” передбачає:

1. Контроль СРС студента при підготовці до теми поточного практичного заняття шляхом перевірки письмового виконання студентом у робочому зошиті відповідних завдань – 10 хвилин.

2. Тестовий контроль (рівня $\alpha-2$) вихідного рівня знань і визначення ступеню готовності студентів до заняття - 15 хвилин.

3. Індивідуальне усне опитування студентів, роз’яснення окремих питань теми поточного заняття, відповіді на запитання студентів – 20 хвилин.

4. Впродовж 30 хвилин студенти самостійно на фантомах опрацьовують певні стоматологічні маніпуляції, пов’язані з лікуванням карієсу та його ускладнень в тимчасових та постійних зубах, корені яких знаходяться на різних стадіях розвитку. Викладач контролює роботу студентів, дає пояснення, підкреслює особливості стоматологічних втручань в зубах, корені яких несформовані або розсмоктуються.

5. Контроль кінцевого рівня знань студентів – 15 хвилин. Проводиться у вигляді вирішення тестових завдань (рівня $\alpha-3$) або індивідуального усного опитування, вирішення ситуаційних задач.

Закінчуючи практичне заняття, викладач підводить його підсумки, дає студентам завдання для самостійної роботи, вказує на вузлові питання наступної теми і пропонує список рекомендованої літератури для самостійного опрацювання.

Для реалізації вищезазначеної методики організації практичних занять на першому занятті кожному студенту надається докладний план роботи впродовж періоду вивчення дисципліни, а також забезпечуються умови для його виконання. Цей план включає:

- перелік теоретичних знань з дисципліни, що має засвоїти студент;

- перелік практичних навичок, що повинен виконати кожен студент впродовж вивчення дисципліни;
- алгоритми виконання основних стоматологічних маніпуляцій на фантомах, моделях або видалених тимчасових і постійних зубах, що знаходяться на різних етапах формування коренів;
- робочий зошит для самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичних занять, у якому слід письмово виконати 5-6 завдань до кожної теми.

Самостійна робота студентів (СРС) передбачає:

- підготовку до практичних занять;
- самостійне опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, але контролюються та оцінюються викладачем під час проведення підсумкового модульного контролю.

Види контролю поточний контроль здійснюється у вигляді усного опитування та тестового письмового контролю.

Критерії оцінювання. Контрольні заходи включають поточний і підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки в кінці семестру конвертуються у бали.

Поточне оцінювання навчальної діяльності студента на кожному практичному занятті здійснюється відповідно до конкретних цілей кожної теми. Оцінка поточної навчальної діяльності на практичному занятті складається з:

1) Оцінки самостійної роботи студента (СРС) при підготовці до практичного заняття.

Вона здійснюється шляхом перевірки письмового виконання завдань, викладених у Робочому зошиті, для підготовки до кожної теми. Питома вага оцінки за конспект з домашнім завданням становить 25% від загальної оцінки за заняття в балах. Якщо студент не виконав завдання для СРС і не надав конспект на перевірку викладачеві, то традиційна оцінка за заняття буде нижчою на 1 бал.

2) Оцінки рівня знань студентів, який здійснюється шляхом вирішення 10 тестових завдань формату А (рівень - 2) або оцінки відповідей на контрольні теоретичні запитання.

Оцінка "5" виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно відповів на 81-100 % тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання викладача.

Оцінка “4” виставляється, коли студент правильно відповів на 71-80% тестових завдань або дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання викладача і одну неповну або неточну відповідь - на третє.

Оцінка “3” виставляється, коли студент правильно відповів на 61-70% тестових завдань або дав правильну відповідь на одне контрольне запитання викладача і дві неповні або неточні відповіді - на два запитання.

Оцінка “2” виставляється, коли студент правильно відповів менше, ніж на 60% тестових завдань, дав правильну відповідь тільки на одне або не відповів на жодне контрольне запитання викладача.

3) Оцінки оволодіння практичними навичками відповідно до професійних алгоритмів під час основного етапу практичного заняття. Проводиться під час опрацювання студентом практичної навички на фантомі або при письмовому викладенні алгоритму її виконання.

Оцінка “5” виставляється за цей етап заняття у разі, коли студент правильно, у відповідності до професійного алгоритму, виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “4” виставляється, коли студент знає послідовність дій відповідно до професійного алгоритму, з незначними помилками виконав на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Оцінка “3” виставляється, коли студент не в повному обсязі знає професійний алгоритм виконання тієї або іншої маніпуляції, Припускається помилок при виконанні на фантомі стоматологічної маніпуляції, передбаченої метою практичного заняття.

Оцінка “2” виставляється, коли студент не знає професійного алгоритму виконання стоматологічної маніпуляції, не може виконати на фантомі стоматологічну маніпуляцію, передбачену метою практичного заняття.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота														Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	9	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	15	30

Практичні навички	15	35
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	4	4
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	11	11
Презентація	1	5
Реферат	1	5
Модульна контрольна робота	1	10
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ “Карієс, некаріозні ураження, ускладнення карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей: клініка, діагностика, лікування”.

Змістовий модуль 1. Ураження твердих тканин тимчасових і постійних зубів у дітей: карієс, гіпоплазія емалі, флюороз, спадкові вади розвитку: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика.

Змістовий модуль 2. Пульпіт тимчасових і постійних зубів у дітей: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Змістовий модуль 3. “Періодонтит тимчасових і постійних зубів у дітей: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікування, профілактика. Травма зубів у дітей”.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Форма навчання:				
	Усього	у тому числі			
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Змістовий модуль 1					
Тема №1. Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів. Строки закладки, мінералізації, прорізування і формування тимчасових і постійних зубів у дітей. Визначення чинників, що впливають на процеси розвитку зубів у дітей.	7		5		2
Тема №2. Карієс тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів і перебігу. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Особливості препарування та пломбування каріозних порожнин, вибір пломбувальних матеріалів.	9	2	5		2
Тема №3. Карієс постійних зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів і перебігу. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Препарування та пломбування каріозних порожнин при різних формах карієсу. Вибір пломбувальних матеріалів. Загальне лікування карієсу: планування, методи.	7		5		2
Тема № 4. Помилки та ускладнення при лікуванні карієсу у дітей різного віку. Їх запобігання та усунення.	7		5		2
Тема №5. Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей: гіпоплазія, флюороз. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. Спадкові вади розвитку твердих тканин зубів: недосконалий амелогенез, дентиногенез, дисплазія Стентона-Капдепона. Клініка, діагностика, тактика дитячого стоматолога.	7		5		2
Разом за модуль	37	2	25		10
Змістовий модуль 2					
Тема №1. Пульпіт тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу у дітей різного віку. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Вибір методу лікування пульпіту в тимчасових зубах у дітей в залежності від форми пульпіту та етапу розвитку зуба.	9	2	5		2
Тема №2. Пульпіт постійних зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів у дітей різного віку. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика.	7		5		2

Тема №3. Вибір методу лікування пульпіту в постійних зубах у дітей в залежності від форми пульпіту та етапу розвитку зуба. Консервативний метод. Показання, методика виконання, контроль ефективності, прогноз.	9	2	5		2
Тема № 4. Лікування пульпіту постійних зубів у дітей. Вітальна і девітальна ампутація та екстирпація пульпи. Показання, методика виконання, вибір пломбувальних матеріалів для корневих пломб.	7		5		2
Разом за модуль	32	4	20		8
Змістовий модуль 3					
Тема № 1. Періодонтит тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу. Діагностика, рентгенологічна і диференційна діагностика, лікування. Вибір методу лікування. Особливості ендодонтичних втручань в тимчасових зубах. Прогноз.	9	2	5		2
Тема №2. Періодонтит постійних зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу. Діагностика, рентгенологічна і диференційна діагностика, лікування. Особливості ендодонтичних втручань в постійних зубах з несформованим коренем. Прогноз.	9	2	5		2
Тема № 3. Травма тимчасових і постійних зубів у дітей. Причини, клініка, діагностика. Лікування травматичних уражень тимчасових зубів у дітей.	7		5		2
Тема № 4. Помилки та ускладнення при ендодонтичному лікуванні тимчасових та постійних зубів у дітей. Їх попередження та усунення.	7		5		2
Підсумковий контроль Модуля	9		5		4
Разом за модуль	36	4	20		12
Разом за семестр	120	10	70		40

6.3. Тематики практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні етапи розвитку тимчасових і постійних зубів. Строки закладки, мінералізації, прорізування і формування тимчасових і постійних зубів у дітей. Визначення чинників, що впливають на процеси розвитку зубів у дітей.	5
2.	Карієс тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів і перебігу. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Особливості препарування та пломбування каріозних порожнин, вибір пломбувальних матеріалів.	5
3.	Карієс постійних зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів і перебігу. Діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Препарування та пломбування каріозних порожнин при різних формах	5

	карієсу. Вибір пломбувальних матеріалів. Загальне лікування карієсу: планування, методи.	
4.	Помилки та ускладнення при лікуванні карієсу у дітей різного віку. Їх запобігання та усунення.	5
5.	Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей: гіоплазія, флюороз. Етіологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика. Спадкові вади розвитку твердих тканин зубів: недосконалий амелогенез, дентиногенез, дисплазія Стентона-Капдепона. Клініка, діагностика, тактика дитячого стоматолога.	5
6.	Пульпіт тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу у дітей різного віку. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування. Вибір методу лікування пульпіту в тимчасових зубах у дітей в залежності від форми пульпіту та етапу розвитку зуба.	5
7.	Пульпіт постійних зубів у дітей. Закономірності клінічних проявів у дітей різного віку. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика.	5
8.	Вибір методу лікування пульпіту в постійних зубах у дітей в залежності від форми пульпіту та етапу розвитку зуба. Консервативний метод. Показання, методика виконання, контроль ефективності, прогноз.	5
9.	Лікування пульпіту постійних зубів у дітей. Вітальна і девітальна ампутація та екстирпація пульпи. Показання, методика виконання, вибір пломбувальних матеріалів для корневих пломб.	5
10.	Періодонтит тимчасових зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу. Діагностика, рентгенологічна і диференційна діагностика, лікування. Вибір методу лікування. Особливості ендодонтичних втручань в тимчасових зубах. Прогноз.	5
11.	Періодонтит постійних зубів у дітей. Закономірності клінічного перебігу. Діагностика, рентгенологічна і диференційна діагностика, лікування. Особливості ендодонтичних втручань в постійних зубах з несформованим коренем. Прогноз.	5
12.	Травма тимчасових зубів у дітей. Причини, клініка, діагностика. Лікування травматичних уражень тимчасових та постійних зубів у дітей.	5
13.	Помилки та ускладнення при ендодонтичному лікуванні тимчасових зубів у дітей. Їх попередження та усунення.	5
14.	Підсумковий контроль Модулю 1	5
	Разом	70

Practical topics

№ з/п	Topic Name	Quantity hours
1.	The main stages of the development of temporary and permanent teeth. Terms of laying, mineralization, eruption and formation of temporary and permanent teeth in children. Determination of factors affecting the development of teeth in children.	5
2.	Caries of temporary teeth in children. Patterns of clinical manifestations and course. Diagnosis, differential diagnostics, treatment. Features of preparation and filling of carious cavities, choice of filling materials.	5

3.	Caries of permanent teeth in children. Patterns of clinical manifestations and course. Diagnosis, differential diagnosis, treatment. Preparation and filling of carious cavities in various forms of caries. Selection of filling materials. General caries treatment: planning, methods.	5
4.	Mistakes and complications in the treatment of caries in children of all ages. Prevention and elimination of them.	5
5.	Non-cariou lesions of hard tissues in children: hypoplasia, fluorosis. Etiology, clinic, diagnostics, differential diagnostics, treatment, prevention. Hereditary malformations of hard tooth tissues development: imperfect amelogenesis, dentinogenesis, Stanton-Capdepone dysplasia. Clinic, diagnosis, tactics of pediatric dentist.	5
6.	Pulpitis of temporary teeth in children. Patterns of clinical course in children of all ages. Clinic, diagnosis, differential diagnosis, treatment. The choice of treatment for pulpitis in temporary teeth in children depending on the form of pulpitis and the stage of tooth development.	5
7.	Pulpitis of permanent teeth in children. Patterns of clinical manifestations in children of all ages. Clinic, diagnostics, differential diagnostics.	5
8.	The choice of treatment for pulpitis in permanent teeth in children, depending on the form of pulpitis and stage of tooth development. Conservative method. Indications, procedure, performance control, forecast.	5
9.	Treatment of pulpitis of permanent teeth in children. Vital and devital pulp amputation and extirpation. Indications, method of execution, choice of filling materials for root fillings.	5
10.	Periodontitis of temporary teeth in children. Patterns of clinical course. Diagnosis, radiological and differential diagnostics, treatment. Choosing a treatment method. Features of endodontic interventions in temporary teeth. Forecast.	5
11.	Periodontitis of permanent teeth in children. Patterns of clinical course. Diagnosis, radiological and differential diagnostics, treatment. Features of endodontic interventions in permanent teeth with unformed root. Forecast.	5
12.	Temporary tooth trauma in children. Causes, clinic, diagnosis. Treatment of traumatic lesions of temporary and permanent teeth in children.	5
13.	Mistakes and complications in endodontic treatment of deciduous teeth in children. Their warning and elimination.	5
14.	Final control of Module 1	5
Total		70

6.4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Карієс зубів у дітей. Етіологія і патогенез карієсу. Класифікація. Клініка, діагностика та лікування карієсу тимчасових і постійних зубів у дітей.	2
2.	Анатомія і фізіологія пульпи тимчасових та постійних зубів у дітей. Етіологія і патогенез пульпіту. Класифікація. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика пульпіту у дітей.	2
3.	Лікування пульпіту тимчасових та постійних зубів у дітей.	2
4.	Анатомо-гістологічна будова та функції періодонту в різні вікові періоди у дітей. Етіологія і патогенез періодонтиту. Класифікація. Клініка, діагностика та диференціальна діагностика періодонтиту у дітей.	2
5.	Лікування періодонтиту тимчасових та постійних зубів у дітей.	2
	Всього годин	10

Topics of lectures

№	Topic Name	Quantity hours
1.	Dental caries in children. Etiology and pathogenesis of caries. Classification. Clinic, diagnosis and treatment of dental caries of temporary and permanent teeth in children.	2
2.	The anatomy and physiology of the pulp of temporary and permanent teeth in children. Etiology and pathogenesis of pulpitis. Classification. Clinic, diagnosis and differential diagnosis of pulpitis in children.	2
3.	Treatment of pulpitis of temporary and permanent teeth in children.	2
4.	Anatomic and histological structure and functions of the periodontium at different ages in children. Etiology and pathogenesis of periodontitis. Classification. Clinic, diagnosis and differential diagnosis of periodontitis in children.	2
5.	Treatment of periodontitis of temporary and permanent teeth in children.	2
	Total	10

6.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять (теоретична, опрацювання практичних навичок, вмінь)	26
2.	Підготовка до підсумкового модульного контролю Модулю № 1	4
3.	Самостійне опрацювання тем, що не входять до тематичного плану практичних занять (5 тем по 2 години)	10
	Разом	40

Independent work

№	Themes	Quantity of hours
1.	Preparation for practical classes (theoretical, practical skills)	26
2.	Preparation for final module control of Module № 1	4
3.	Independent study of topics not included in the thematic plan of practical classes (5 topics for 2 hours)	10
	Total	40

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Необхідне методичне забезпечення для проведення практичних занять (методичні вказівки по виконанню практичних робіт, фантоми, моделі із загіпсованими видаленими зубами постійного або молочного прикусу, комплекти завдань для практичних занять): набір стоматологічних інструментів (зонд, дзеркало, пінцет, шпатель, екскаватор, вата).

1. Інструменти для препарування каріозної порожнини: алмазні бори для розкриття каріозної порожнини до турбінного наконечника: кулясті, фісурні; бори для препарування та формування дна та стінок порожнини (твердосплавні, для механічного чи мікромоторного наконечника(кулясті, фісурні, зворотньокопунсні)); бори для обробки емалевого краю (фісурні амазні); гострі екскаватори для некротомії в залежності від розміру порожнини.

2. Кутові наконечники (механічні чи мікромоторні з регуляцією швидкості обертів).

3. Турбінні наконечники з водяним охолодженням.

4. Антисептичні розчини (фурацилін, хлоргексидин, етоній, мікроцид): для обробки ротової порожнини; для обробки каріозної порожнини.

5. Наочність (плакати, таблиці, схеми), комплекти завдань для проведення оцінки поточної навчальної діяльності та модульної контрольної роботи тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Хоменко Л.О. та спів. Терапевтична стоматологія дитячого віку, Київ, Книга плюс, 2001.- 524с.
2. Пропедевтика дитячої терапевтичної стоматології (за ред. проф. Л.О.Хоменко). – К.: ”Книга Плюс”, 2011. - 320 с.
3. Хоменко Л.А., Остапко Е.И., Биденко Н.В. Клинико-рентгенологическая диагностика заболеваний зубов и пародонта у детей и подростков.- Киев: «Книга плюс», 2004.- 200с.
4. Хоменко Л.А., Биденко Н.В. Практическая эндодонтия инструменты, материалы и методы. - Киев, Книга плюс, 2002. - 216с.
5. Биденко Н.В. Стеклоиономерные материалы и их применение в стоматологии. –Москва: «Книга плюс», 2003. –144 с.
6. Хоменко Л.А., Савичук А.В., Биденко Н.В., Остапко Е.И. и др. Профилактика стоматологических заболеваний: учебное пособие. – Ч.1. –К.:”Книга Плюс”,2007. –127 с.

7. Хоменко Л.А., Савичук А.В., Биденко Н.В., Остапко Е.И. и др. Профилактика стоматологических заболеваний: учебное пособие. – Ч.2. –К.:”Книга Плюс”,2008. –132 с.

Допоміжна література

1. Борисенко А.В. Терапевтична стоматологія. Т 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис – К.: Медицина, 2010.- 560с.
2. Борисенко А.В. Терапевтична стоматологія. Т 3. Захворювання пародонта К.: Медицина, 2011. – 613 с.
3. Борисенко А.В.. Терапевтична стоматологія. Т 4. Захворювання слизової оболонки порожнини рота - К.: Медицина, 2010. – 639 с.
4. Боровский Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. Терапевтическая стоматология. –М.: Медицина, 1998. –736 с.
5. Боровский Е.В., Жохова Н.С. Эндодонтическое лечение. –М., 1997. –64 с.
6. Боровский Е.В., Леонтьев В.К. Биология полости рта. – М.: Медицина, 1991. – 198 с.
7. Гранитов В.М. Герпесвирусная инфекция. –М.:Медкнига, Н.Новгород: изд-во НГМА, 2001. –88 с.:ил.
8. Григорьян А.С., Грудянов А.И., Рабухина Н.А., Фролова О.А. Болезни пародонта. Патогенез, диагностика, лечение. – М.:МИА, 2004. – 320 с.
9. Даггел М.С. и соавт. Атлас реставрации молочных зубов. И-во „Лори”, Москва, 2001.
10. Данилевський М.Ф., Сидельникова Л.Ф., Рахній Ж.І. Пульпіт. – К. Здоров’я, 2003. – 168 с.
11. Данилевський М.Ф., Несін О.Ф., Рахній Ж.І. Захворювання слизової оболонки порожнини рота; за ред. проф. М.Ф. Данилевського – К.:”Здоров’я, 1998. – 408 с.
12. Дельцова О.І., Чайковський Ю.Б., Геращенко С.Б. Гістологія та ембріогенез органів ротової порожнини: навчальний посібник.- Коломия: ВПТ “Вік”, 1994. – 94 с.
13. Заболевания слизистой оболочки полости рта и губ / под ред. проф. Е.В. Боровского, проф. А. Л. Машкиллейсона. – М.:МЕДпресс, 2001.- 320с., ил.
14. Иванов В.С., Винниченко Ю.А., Иванова Е.В. Воспаление пульпы зуба. – м.:МИА, 2003. – 264с.
15. Ключева С.К., Мороз Б.Т. Основы генетики для стоматологов. – СПб.:ООО «МЕДИ издательство», 2005. – 68 с.
16. Колесов А.А. Стоматология детского возраста. – 4-е изд. -М.:Медицина, 1991. – 464с.
17. Корчагина В.В. Лечение кариеса зубов у детей раннего возраста. – М.:МЕДпресс-информ, 2008. –168 с.
18. Костромская Н.Н., Глотова О.Н. Лечебные и изолирующие прокладки в стоматологии. – М.:Медкнига, Н.Новгород:Изд-во НГМА, 2001. – 80 с.
19. Курякина Н.В. “Терапевтическая стоматология детского возраста” М.-МИА, 2007.- 632с.
20. Максимоваская Л.Н., Рощина П.И. Лекарственные средства в стоматологии: Справочник. – 2-е изд. - М.: Медицина, 2000. – 240 с.
21. Andlaw R.J., Rock W.P. A manual of pediatric dentistry. – Churchill Livingstone, 1996. – 250 p.
22. Curzon M.E.J., Roberts J.F., Kennedy D.B. Kennedy’s pediatric operative dentistry. – Wright, 1996. – 198 p.
23. Ingle J.I., Bakland L.K. Endodontics. William&Wilkins, 2002. – 1004 p.
16. Studervant’s art and science of operative dentistry / Ed. T.M.Roberson, H.O.Heymann, E.J.SWift. – Mosby, 2002.- 947 p.
24. Stanley J.N. Wheeler’s dental anatomy, physiology, and occlusion / J.N. Stanley, M.M. Ash. – Saunder Elsevier. – 2010. – 401 p.
25. Fuller J.L. Schulein Concise Dental Anatomy and Morphology / J.L. Fuller, G.E. Denehy, M.T.Schulein. - University of Iowa, Publications Dept, 1999. – 218 p

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)